

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

*Kasım 2020
Cilt 5, Sayı 3*

*November 2020
Volume 5, Issue 3*

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Kasım 2020, Cilt 5, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research

November 2020, Volume 5, Issue 3

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Yardımcısı

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Assistant Editor

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Yazım ve Dil Editörü

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Dr. Arzu ÇEVİK

Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Dr. Arzu ÇEVİK

Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Yabancı Dil Editörü

Doç. Dr. Gülden TÜM

Doç. Dr. Tanju DEVECİ

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM

Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği

06590 ANKARA - TÜRKİYE

e-posta: editor@sead.com.tr

sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association

06590 ANKARA - TURKEY

e-mail: editor@sead.com.tr

sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research(J-LERA) is an international refereed journal published three times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER / INDEXED IN

Kapak: Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK-Dr. Barış ÇUKURBAŞI

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 3

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. A. Gani ARIKAN, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. A. Işıl ULUÇAM-WEGMANN, Universität Duisburg-Essen, Deutschland
Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Osman ALAKUŞ, Dicle Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg State University, Russia
Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSU, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Duygu UÇGUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emre ÜNAL, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Jack C RICHARDS, University of Sydney, Avustralia
Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Levent MERCİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 3

-
- Prof. Dr. Liudmila LESCHEVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France
Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Merih Tekin BENDER, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOđLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nesrin İŐIKOđLU ERDOđAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Perihan YALÇIN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Pınar GİR MEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serdar TUNA, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŐIK, TODAİE Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye
Prof. Dr. Süleyman İNAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Őafak ULUÇINAR SAđIR, Amasya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şahin KAPIKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Őerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Tahir KODAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Todd Alan PRICE, National-Louis University, USA
Prof. Dr. Tom GILLPATRICK, Portland State University, USA
Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA
Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK
Assoc. Prof. Dr. Christina FREI, University of Pennsylvania, USA
Assoc. Prof. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar Universty, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDI, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Spartak KARDIU, Tiran University, Albania

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 3

- Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Anıl ERTOK ATMACA, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aydın ZOR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bilge AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Salim PİLAV, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 3

Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA

Dr. Hanane BENALI, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE

Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Ulaş KAYAPINAR, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 3

Bu Sayının Hakemleri (Referees of This Issue)

Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR, Trakya Üniversitesi

Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi

Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Tuncay CANBULAT, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi

Dr. Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Dr. Barış ÇUKURBAŞI, Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Dr. Ceren DOĞAN, Bartın Üniversitesi

Dr. Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Dr. Güzin ÖZYILMAZ AKAMCA, Dokuz Eylül Üniversitesi

Dr. Halil İbrahim YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi

Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi

Sınırırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 3

Dear Readers,

We are delighted to present you the November 2020 issue of The Journal of Limitless Education and Research. Our journal has been published continuously by the Limitless Education and Research Association (SEAD) since 2016.

The aim of our journal is to publish theoretical and applied studies in the field of education and research, to share scientific information at national and international level, to prepare an environment for the production of new information, to announce innovations and to contribute to scientific production. For this purpose, priority is given to qualified research and compilation studies.

The Editorial Board of our journal and the members of the Scientific Committee consist of academicians who are experts in their fields. Our journal, which is getting stronger with the valuable contributions of scientists, continues its publication life without compromising its academic quality.

The Journal of Limitless Education and Research, published three times a year, is scanned in various national and international indexes and receives many citations. Our journal, which has a SOBIAD impact factor of 0.3 in 2019, will be published both in Turkish and English as of this issue. Thus, it is aimed at reaching a wider audience.

Our journal will continue to meet with readers in the forthcoming issues as a distinguished publication that includes articles on education and research as well as up-to-date interdisciplinary academic studies.

We wish our journal to contribute to the scientific field, and thank all editors, authors and referees who contributed to its preparation. With our best regards.

LIMITLESS EDUCATION AND RESEARCH ASSOCIATION

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 5, Issue 3

Değerli Okuyucular,

Sizlere Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Kasım 2020 sayısını sunmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Dergimiz, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) tarafından 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınlanmaktadır.

Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanında yapılan kuramsal ve uygulamalı çalışmaları yayınlamak, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşmak, yeni bilgiler üretilmesine ortam hazırlamak, yenilikleri duyurmak ve bilimsel üretime katkı sağlamaktır. Bu amaçla nitelikli araştırma ve derleme çalışmalarına öncelik verilmektedir.

Dergimizin Editör Kurulu ile Bilim Kurulu üyeleri alanında uzman akademisyenlerden oluşmaktadır. Bilim insanlarının değerli katkılarıyla giderek güçlenen Dergimiz, akademik kalitesinden ödün vermeden yayın hayatını sürdürmektedir.

Yılda üç sayı olarak yayınlanan Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, çeşitli ulusal ve uluslararası düzeydeki indekslerde taranmakta ve çok sayıda atıf almaktadır. 2019 yılı SOBİAD etki faktörü 0,3 olan Dergimiz, bu sayıdan itibaren hem Türkçe hem de İngilizce olarak yayınlanacaktır. Böylece daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmaya çalışılmaktadır.

Dergimiz önümüzdeki sayılarda, eğitim ve araştırma alanına yönelik makalelerin yanı sıra disiplinler arası güncel akademik çalışmaların yer aldığı seçkin bir yayın olarak okuyucularla buluşmaya devam edecektir.

Dergimizin bilimsel alana katkıları getirmesini diliyor, hazırlanmasında emeği geçen bütün editör, yazar ve hakemlere teşekkür ediyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

TABLE OF CONTENTS

İÇİNDEKİLER

**Article Type: Review
Makale Türü: Derleme**

Tom GİLLPATRİCK

Innovation and the Digital Transformation of Education **194-202**

Firdevs GÜNEŞ

Hidden Illiteracy in the Context of Lifelong Learning **203-232**
Hayat Boyu Öğrenme Bağlamında Gizli Okumaz Yazmazlık

**Article Type: Research Article
Makale Türü: Araştırma**

Dilara YILMAZ, Ayşe Hicret GÜDÜK

Investigation of Pre-School and Primary School Pre-Service Teacher's Hopelessness Levels in Terms of Different Variables **233-260**
Temel Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Hülya HAMURCU

Views of Fourth Year Primary School Prospective Teachers' Studying at Buca Education Faculty on Drama Techniques **261-284**
Buca Eğitim Fakültesi Dördüncü Sınıfta Okumakta Olan Sınıf Öğretmeni Adaylarının Drama Teknikleriyle İlgili Görüşleri

Güney HACİÖMEROĞLU

Examining the Pre-service Teachers' Mathematics Identity, Early Teacher Identity, and STEM Teaching Intentions **285-320**
Öğretmen Adaylarının Matematik Kimlikleri, Meslek Öncesi Öğretmen Kimlikleri ve FeTeMM Öğretim Yönelimlerinin İncelenmesi

DOI: 10.29250/sead.780312

Posted Date
13.08.2020

Article Type
Research

Acceptance Date
07.10.2020

Investigation of Pre-School and Primary School Pre-Service Teacher's Hopelessness Levels in Terms of Different Variables

Res. Assist. Dilara YILMAZ, Kocaeli University, dilara.yilmaz@kocaeli.edu.tr

Lecturer Assist. Ayşe Hicret GÜDÜK, Kocaeli University, ahguduk@gmail.com

Abstract: In this study, the hopelessness levels of the senior students studying at Pre-school and Primary school Teaching in 2017-2018 academic year were examined in terms of different variables. That study is conducted in a survey model research. A total of 114 students that consist of 47 primary school and 67 pre-primary teachers. "Beck Hopelessness Scale" developed by Beck and "Personal Information Form" developed by researchers were used as a data collection tools. In addition to demographic features, only one open-ended question is included in the personal information form. In the analysis of qualitative data, content analysis technique was used. As a result of the research, it was determined that the hopelessness level of pre-service teachers was at a medium level close to high ($\bar{X} = 14.37$). There was a significant difference in the hopelessness levels of pre-service teachers according to the family communication variable. On the other hand, the hopelessness levels of the candidates did not differ significantly according to the relationship of friendship, living with or away from the family, education level of the parents and monthly income. According to the results of the qualitative data obtained in the research, most of the participants related the cause of despair to professional problems. These results underline the need for support in order to ensure that prospective teachers who are trained in the basic education department and who are at the graduation stage can look forward to the future with hope. These results underline that various studies and researches are needed to decrease the level of hopelessness of senior students.

Keywords: Hopelessness, Basic Education, Pre-service Teachers

Cited in: Yılmaz, D. & GÜDÜK, A. H. (2020). Investigation of Pre-School and Primary School Pre-Service Teacher's Hopelessness Levels in Terms of Different Variables. Temel Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *The Journal of Limitless Education and Research, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 5(3), 233-260. DOI: 10.29250/sead.780312.

First Author's ORCID No: 0000-0001-5539-8261

Second Author's ORCID No: 0000-0001-8951-0725

1. Introduction

Hope is defined as what is expected to happen, expectancy, the feeling born of anticipation (TDK). According to Çınar and Karcioğlu (2012), hope is the power that motivates a person by giving a positive feeling about their life. The sense of hope is innate for individuals and the fact that hopeful people rely on their abilities to achieve their goals and rely on other people makes them different from others (Imamoglu & Yavuz, 2011). Hopelessness, on the other hand, is generally considered together with concepts such as desperation and depression, and there are many definitions determined by different researchers. To Çınar and Karcioğlu (2012), despair is a general attitude that bad things will happen or good things will not happen. Hunter and O'Connor (2003) defined hopelessness as an idea to include depressive cognitive types that create suicide risk. According to Yıldırım (2007), despair is a state of emotion which reveals that a person does not have free will or has limited freedom and cannot activate their power. The inability to make sense of one's own existence lies at the basis of despair. The individual loses confidence and despair because one cannot make an effort to be themselves or fulfill this responsibility. In the same vein, some researchers define hopelessness as a condition that manifests itself at an early age and develops when difficult living conditions are triggered (Velioglu and Peker, 1989). As a result, hope expresses the prevalence of the opinion that the expectations about life will result in positive, while hopelessness expresses the predictions that failure and negative consequences will occur (Gençay, 2009). Hopelessness is considered as one of the symptoms of depression due to criteria such as lack of energy and interest (Üngüren & Ehtiyar, 2008). It is known that feelings of worthlessness, helplessness, unhappiness, inertia, inability to continue and guilt are accompanied with despair. The long duration of hopelessness and anxiety cause person to wear psychologically, negatively affect social and business life, and decrease the quality of life (Tümkiye, Aybek, & Çelik, 2007). In addition, people who experience hopelessness may be inclined to reveal psychological disorders such as behavioral disorders or depression when they encounter a negative or unpleasant situation (Oğuztürk, Akça, & Şahin, 2011). Failure, big changes in living conditions, uncertainty of the future or the feeling of being unable to shape the future might evoke negative feelings on people. These situations are one of the main factors that causes hopelessness (Karataş, 2014). People with depression experience more hopelessness than others (Seber, Dilbaz, Kaptanoğlu & Tekin, 1993). According to Beck (1961), who has worked extensively on the concept of hopelessness, there is a strong relationship between hopelessness and suicide. Hopelessness is a fundamental feature of depression and can be thought of as the link between depression and suicide. Like many other

psychological disorders, hopelessness can make a person prone to suicide. For this reason, hopelessness can be considered an important reason for understanding depression and suicide. In addition, when hopelessness is controlled, the link between depression and suicide disappears (Beck, Steer, Kovacs, & Garrison, 1985). While describing depression, Beck, Rush, Shaw, and Emery (1979) draw attention to three concepts as follows:

Cognitive Triad: It includes beliefs about the person themselves, their environment and their future. The person finds themselves inadequate and worthless, and their life is full of disappointments. He helps of the people around them is insufficient. One has no long-term goals because s/he is hopeless about their future. Therefore, s/he does not act positively.

Silent Acceptances: Depressive people have some beliefs and rules that they cannot explain and base their behavior on these rules. For instance, if s/he does not hear complimenting expressions from the people around them, s/he will have thoughts such as worthlessness and inadequacy.

Cognitive Errors: Making logical errors by comparing negative thoughts with real events. Arbitrary inference, generalization, enlargement, reduction, and privatization are examples for this. (Dilbaz & Seber, 1993; Okumuş, Mete, Bakiyev, & Kaçire, 2013). Hopelessness is a state of mind that can change according to the situation and condition. It may also vary according to some discipline and subject areas. For example, a student who feels hopeless in one lesson may not feel hopeless in another. This mood of his may be affected by factors such as the angle from which students view the course, academic success, and sense of belonging. For example, the fact that the difference in students' mathematics achievement is related to the level of hopelessness and the state of anxiety, which is one of the components of hopelessness, is especially associated with the mathematics lesson largely covered in literature. (Oakley, 1999; Bekdemir, 2007; Hoşşirin Elmas, 2010; Yenilmez, 2010; Bal İncebacak ve Ersoy, 2016; Kabapınar ve Yılmaz, 2020). In a study conducted with the participation of adolescents, Shek and Li (2014) found that students are more hopeless when the level of satisfaction in school success is not sufficient. In addition, unemployment or unemployment concerns throughout the country, economic problems, livelihood problems and problems related to education are important factors in the mental health of individuals and their perspective on life. Looking to future with hope is only possible if the living standards are high (Yenilmez, 2010). In this case, it's not just adolescents or children. It is important that stakeholders such as teachers and prospective teachers who affect them are hopeful, and positive perspectives are reflected.

Teaching is one of the professions that requires professional qualifications and some characteristics. The teacher is above all other educational elements in the teaching process and is actually the person who guides education (Arı & Yılmaz, 2015). Not only in the context of education, but also teachers have undertaken the task of shaping society and advancing it further. In this direction, it is necessary to ensure that prospective teachers who will fulfill their teaching profession in the near term of their lives have good mental health and keep their hopes strong for the future. It is quite difficult for teachers and prospective teachers who develop a negative attitude towards future to be successful in their profession (Arı & Yılmaz, 2015). According to Moran and Hughes (2006), there are various factors that increase the stress level of university students in their education life. For example, low quality of life, anxiety about not finding a job, difficulties encountered in education life, low well-being levels increase stress and anxiety. It is an expected result for a student with a high level of anxiety to look towards future without hope.

There are several studies in the literature. When their findings are examined, the vast majority of pre-service teachers are observed to have negative opinions about the appointment exams and their professional future, and these attitudes increase their future anxiety and hopelessness levels (Arı & Yılmaz, 2015; Şahin, 2011). Apart from this, there are many variables that affect the hopelessness of prospective teachers such as gender, their reason for choosing their major department, income level, education level of their parents, age, and marital status (Sarıkaya & Khorshid, 2009; Şahin, 2009; Uçaner & Özçelik, 2010; Oğuztürk et al. , 2011; Şahin, 2011; Okumus et al., 2013; Arı & Yılmaz, 2015). This study is important in determining the hopelessness of prospective teachers enrolled in the Department of Basic Education and the factors affecting this issue. Among the teaching fields, teachers of the primary education department, which includes the classroom and pre-school, bear a great responsibility because they appeal to younger ages. For this reason, it is very important to determine the hopelessness levels and the level of hopelessness of prospective teachers to step into the teaching profession. Considering the mentioned research results, it was necessary to examine the levels of hopelessness in order to determine the direction of prospective goals and expectations of prospective teachers in the primary education department.

The aim of this study is to determine the hopelessness levels of the senior prospective teachers studying in the Department of Primary Education and to examine their level of hopelessness in terms of some variables. For this purpose, answers to the following research questions were sought:

1. What are the hopelessness levels of prospective teachers and their causes according to the scientific approach of the department?
2. Is there a significant difference between hopelessness scores of students in situations concerning family situations?
3. Is there a significant difference between hopelessness scores in situations concerning family and friendship relationships?
4. Is there a significant difference between hopelessness scores in situations concerning educational backgrounds of parents?

2.Method

This study is a research appropriate for scanning model, one of the descriptive research methods. Descriptive research aims to reveal a situation known to exist as clearly and completely as possible. Therefore, no intervention is made and the description of the existing situation is based on the perspective (Büyüköztürk et al, 2016). Survey research in educational sciences, field research or survey studies in other fields of science are used synonymously (Arıkan, 2007). Since hopelessness levels of prospective teachers were examined in terms of some variables and no intervention was made, the study was conducted in accordance with the descriptive research type. Ethical committees were complied with in order to conduct the study, and permission was obtained from the university ethics committee at the point of reaching and applying the participants. In addition, participation in the study was based on volunteerism.

2.1. Participants

The participants consist of fourth year students enrolled in Basic Education Departments of the universities in Turkey. They are composed of senior students studying at Faculty of Education, Department of Basic Education at Kocaeli University in 2017-2018 academic year. Appropriate sampling method was preferred in the study because this sampling is used in situations that allow the researcher to collect data more easily (Büyüköztürk et al., 2016). Within the scope of the research, scale forms were distributed to 87 pre-service teachers studying in the Preschool Teaching Department and 59 prospective teachers enrolled in the Primary Education Department. 32 scale forms were excluded from the analysis because they were found either to be inappropriate or incomplete, and analyzes were conducted within 114 scale forms.

2.2. Data Collection Tools

To collect data, the Beck Hopelessness Scale, developed by Beck (1961) and translated into Turkish by Seber et al. (1993), and the personal information form developed by the researchers were utilized in the study. The personal information form includes questions on monthly income, educational status of parents, living with or away from their family, level of communication with family and friends in terms of determining the department, socio-economic level of prospective teachers. Answer options for these variables were prepared as "True", "False" for some items, and some items that include 3, 4 or 5 options. In addition, in the form, an open-ended question describing the participants' state of hopelessness and which they could briefly answer about why and in which situations they felt hopeless was determined and asked by the researchers. The scale consists of 20 items and the options of the items have been determined as "true/false". The value of the score obtained in the scale indicates the level of hopelessness, and the higher the score, the higher the hopelessness in the individual. As a result of the validity and reliability studies of the scale, the Cronbach- α internal consistency coefficient was determined as .85. The item-test correlations were examined over the whole sample and it was found that the lowest correlation coefficient was .31 and the highest correlation coefficient was .67. The result of the reliability analysis found in this research is .82. These results reveal that the scale is valid and reliable; therefore, it is an applicable scale.

2.3. Analysis of Data

SPSS 23.0 package program was utilized for data analysis. The data obtained from the scales used in the study were checked by the researcher, and the items in the data collection tool were encoded and transferred to the computer environment. Firstly, descriptive statistics indicating the characteristics of the research group were obtained and Shapiro-Wilk was taken into consideration from normality tests ($p > 0.00$). As a result of the test, it was determined that the data were not distributed normally, so they would be subjected to non-parametric tests. In order to determine the differences between independent variables with more than two options, Mann Whitney U tests were applied between both variables again. In order to determine the hopelessness level of the candidates according to the department and the status of living with the family, Mann Whitney U; Kruskal Wallis-H test was used to determine the level of hopelessness according to the relationship with family and friends, the educational status of the parents, and their monthly income. In statistical comparisons, their significance was interpreted at the $p < 0.05$ level. Categories were framed according to the answers given to the open-ended

questions in the Personal Information Form, and frequencies were specified according to the classified category. The obtained results are presented in the Results section.

3. Results

In this section, the data on whether or not the participants' levels of hopelessness differ according to the variables of department, monthly income, education status of parents, living with or away from their family, and level of communication with family and friends are displayed in tables below.

Table 1
The hopelessness levels of the students of the basic education department

N	\bar{x}	ss	Lowest Score	Highest Score
114	14.373	4.154	10	18

According to Table 1, the average level of hopelessness of 114 prospective teachers participating in the study appears to be 14,373. The lowest score that students get from the scale is 10, and the highest one is 18. In this case, it was determined that the hopelessness levels of the last year students of the primary education department were moderate but close to high.

Table 2
Levels of hopelessness according to the department Mann Whitney U-test result

Group	N	Mean Rank	Sum of Rank	U	p
Pre-school teaching	67	55.84	3741.	1463.	.518
Classroom teaching	47	59.87	2814.		

Table 2 indicates that no statistically significant difference was found between the hopelessness level of the students studying in the Department of Preschool Teaching (55.84) and in the Department of Primary Education (59.87) (U=1463., p>0.05).

Table3
Hopelessness level according to living with the family Mann Whitney U-test result

Groups	N	Mean Rank	Sum of Rank	U	p
Those who lives with their family	63	55.96	3525,5	1509.5	.578
Those who live separately from their family	51	55.40	3029,5		

The results of the Mann-Whitney U test conducted to determine the hopelessness level of the students living with their families (55.96) and the hopelessness level of those living apart from their families (55.40) of the teacher candidates participating in the study are presented in Table 3. Apparently, there was no significant difference between the hopelessness levels of prospective teachers who lived with their family or far from their family (U = 1509.5, p> 0.05).

Table 4
Analysis result of hopelessness level according to friendship relationship

Group	N	Mean Rank	df	X ²	p
Very good (A)	60	50.76			
Good(B)	52	64.47	2	5.685	.058
Insufficient (C)	2	78,50			

The hopelessness levels of the participants according to their friendship relationship are displayed in Table 4. It is seen that there is a difference between the hopelessness levels of the groups according to the Kruskal-Wallis test conducted to see if there is a significant difference between the hopelessness levels of the three groups. However, this difference seems not to be statistically significant ($X^2=5.685$, $p> 0.05$).

Table 5
Analysis results of hopelessness level according to mother's education level

Group	N	Mean Rank	df	X ²	p
Not literate (A)	7	40.36			
Primary school (B)	64	58.69			
Middle School (C)	10	49.90	4	3.090	.543
High school (D)	24	62.54			
University (E)	9	57.39			

According to Table 5 given above, hopelessness scores vary in terms of the education level of the mother. According to the Kruskal-Wallis test conducted to determine whether there is a significant difference between the hopelessness levels of the five groups, and it is found that there is no significant difference between the hopelessness levels of the groups ($X^2=3.090$, $p>0.05$).

Table 6
Analysis results of hopelessness level according to father's education level

Group	N	Mean Rank	df	X ²	p
Not literate (A)	10	62.70			
Primary school (B)	36	57.00			
Middle School (C)	15	68.10	4	3.797	.434
High school (D)	29	58.59			
University E)	24	48.15			

Table 6 indicates the education level, and it is observed that there is no significant difference between hopelessness scores of the fathers of the teacher candidates participating in the study ($X^2=3.797$, $p>0.05$).

Table 7
Analysis results of hopelessness level according to monthly income

Group	N	Mean Rank	df	X ²	p
1499 TL and below	15	65.00			
1500- 1999 TL	17	60.38			
2000-2999 TL	24	58.06	5	6.201	.287
3000- 3999 TL	22	65.30			
4000-4999 TL	18	42.53			
5000 TL and over	18	53.22			

According to Table 7, hopelessness scores differ according to monthly income level. According to the Kruskal-Wallis test conducted to see if there was a significant difference between the hopelessness levels of the five groups representing different income levels, there is no significant difference between the hopelessness levels of the groups ($X^2=6.201$, $p>0.05$). Accordingly, low or high monthly income is not a variable that affects prospective teachers' level of hopelessness.

Table 8
Hopelessness level analysis results according to family communication status

Grup	N	Mean Rank	df	X ²	p	Sig. diff.
Very good (A)	66	51.52				
Good (B)	44	67.07	2	8.162	.017	A-B
Insufficient (C)	3	29.83				

As indicated in Table 8, hopelessness scores vary according to communication with the family. According to the Kruskal-Wallis test conducted to see if there is a significant difference between the hopelessness levels of the three groups, which indicates the level of communication with the family, a significant difference is found between the hopelessness levels of the groups ($X^2=8.162$, $p<0.05$). As a result of the multiple comparisons realized with the Mann Whitney U test, it is determined that this difference appears among the participants (A-B) who have very good communication with their families.

Table 9
Distribution according to the reasons for situations that make you feel hopeless

Causes of Hopelessness	KPSS	Professional & Future Anxiety	Family & Friendship Relations	Private and Life Related	Assignments	Financial Issues
f	25	10	6	5	5	4

Table 9 reveals the situations where prospective teachers participating in the study feel hopeless except for school-related reasons. According to findings, 25 of prospective teachers feel hopeless; 10 feels occupational or future anxiety; six family and friendship relations; five have private and living related concerns; five give assignments and four refer to financial problems. Except the findings given in Table 9, one participant states distance, one mentions

about living conditions and environment, one underlines getting up early, and one states health problems as reasons for feeling hopeless. In this case, besides there are many different reasons that affect the level of hopelessness in the lives of the senior students of the Department of Basic Education, one of the most important reasons is that they will take the Public Personnel Selection Examination (KPSS).

4. Conclusion, Discussion and Suggestions

As a result of the current study in which 114 last year prospective teachers studying in the Department of Basic Education at Faculty of Education participated, it was determined that the hopelessness levels of the candidates differed. The highest hopelessness level for participants was found 18; the lowest level the participant got was 10 points. In conclusion, there was a difference between the hopelessness levels of the participants; some participants were highly hopeless; others could be said to be moderately hopeless. It was observed that the hopelessness average of the prospective teachers participating in the study is at a medium level close to high. In this case, it could be said that the classroom and pre-school prospective teachers participating in the study are hopeless. The prospective teachers studying in the last year of the university are observed to have experience of intense despair regarding their future. The main reason for this hopelessness is anxiety of unemployment. Students' levels of hopelessness and anxiety increase due to the appointment exams, most of which are formed for assigning the prospective teachers (Arı & Yılmaz, 2015; Tümkaya et al., 2007). Pre-service teachers try to get prepared for the KPSS exam from the first years of university education, rather than develop themselves in many areas, gain knowledge and skills during their high education years. The KPSS exam seems to be the last step for prospective teachers to transition to their profession of the four-year period they have been trained. For that reason, this situation creates intense anxiety for prospective teachers (Baştürk, 2008).

The findings of the current study reveal that no significant difference was found in the hopelessness levels of the prospective teachers according to the department, the status of living with or away from the family, friendship relations, education level of the parents and monthly income. On the other hand, a significant difference was found according to the variable of communication with the family. Respectively, the high level of hopelessness of individuals whose family relations are not extremely good, but relatively good suggests that social relationships affect or lead the individual's future expectations. This situation reveals the importance of the family in terms of mental development and circumstances. However, while it

was expected that the communication status with the family would be significant between very good and bad ones, a significant difference between relatively good and very good was an unexpected result. This situation might be an indication of family interaction, which is highly good, is not sufficient and even might affect the hopelessness status negatively; nonetheless, good relations with family might be an indication that the power of positive affection is more. Regarding the friendship relations, there was no significant difference in hopelessness levels. The fact that people's friendship relationships are good or bad actually does not impact their future perspectives on whether they are hopeful or hopeless. Tetik and Yurtsever (2018) put forward the result of their study with associate degree students, and claimed that social relations did not create a significant change in people's levels of hopelessness, which is in line with the findings of this study.

It was determined that the hopelessness levels of the prospective teachers in the study did not differ significantly according to their major department. The fact that the hopelessness levels of the participants do not differ significantly regarding their departments can be explained by the similarity of the content and courses of the departments, or the similar professional expectations of the students in both departments even if the target audience of the departments is different. Nevertheless, there are studies that include different sample groups on the subject and reach different findings. İmamoğlu (2017) examined the hopelessness levels of the students of the Department of Painting and Basic Education, that Basic Education students and found a higher level of hopelessness. Ersoy, Küçükkaragöz, Deniz, and Karataş (2010) surveyed the hopelessness levels of prospective teachers in different departments in the faculty of education and found no significant difference related to the departments.

In the study, it was determined that the education level of the parents did not significantly differentiate the hopelessness levels of prospective teachers. However, it has been seen that there are studies that have reached different results. In a study conducted by Tümkaya (2005), the level of hopelessness of individuals was found to decrease as the education level of the mother increased. Özmen, Erbay Dünder, Çetinkaya, Taşkın, and Özmen (2008), studied with high school students and concluded that the low education level of parents increases the level of hopelessness in students. These results differ from the results obtained in this study. As a result of the study conducted with the students of education faculty, Şahin (2009) concluded that there was no significant difference between the hopelessness scores according to the education level of the mother, but that the father differed significantly according to the education level. Tetik and Yurtsever (2018) found that associate degree students that the

education level of parents did not differentiate the level of hopelessness. These results are consistent with the results of this study. Considering these, the education level of the mother was concluded to cause different results in different sample groups.

It was determined that the hopelessness levels of the prospective teachers in the study did not differ whether they live with their family or live away. The reason why prospective teachers living with their families or far away do not differ in despair can be explained by the adoption of a lifestyle that is independent from the family and oriented towards individualism, and therefore living with or apart from the family does not drag people into despair. Unlike the results of this study, Tümkaya (2005) concluded in her study with adolescents that the hopelessness levels of adolescents living with their families decreased. Accordingly, it is thought that the age factor causes the level of hopelessness to differ in case of living with the family. Şahin (2009) found a significant difference in hopelessness levels of teacher candidates who stay in the dormitory or with their family as a result of his study; he stated that the hopelessness level of the candidates staying in the dormitory was lower. Therefore, it is thought that teacher candidates who stay with the family have a high feeling of future pressure and this may cause an increase in their level of hopelessness.

One of the results obtained in the study is monthly income that makes no difference in the hopelessness levels of prospective teachers. Unlike this result, Tümkaya (2005) studied with adolescents, and found children from low-income families have higher hopelessness scores. In his study with the students of education faculty, Şahin (2009) found that the levels of despair changed according to the monthly income situation and stated that prospective teachers with middle- and high-income families got lower hopelessness scores. As a result of the research conducted by Tetik and Yurtsever (2018), it was stated that the income status of the family made no significant difference in the hopelessness levels of university students. This result is consistent with the results of this study.

Finally, an open-ended question regarding the reasons why prospective teachers felt hopeless was posed in the study. According to the findings obtained, most of the participants associated the cause of hopelessness with professional problems. These are the KPSS exam, professional and future concerns. Since the research was conducted with senior students and prospective teachers had more exam stress and future anxiety in the last year, it was observed that their level of hopelessness was high. In studies conducted on hopelessness and anxiety, students' preparation for exams and taking special courses while doing this increases the level

of hopelessness and anxiety during the education process starting from preschool to university (Pekrun, Gotz, Titz, & Perry, 2002). In addition, exams greatly affect students' psychological manners and increase their anxiety level (Chang, 2006). Regardless of the university or department, there are studies based on the factors such as high anxiety, hopelessness and depression brought on by this exam, and that all prospective teachers are subjected to an exam in order to be able to work as a teacher. Karataş and Güleş (2012) reached some results in their study examining the opinions of university students on KPSS. Accordingly, exam anxiety negatively affects the academic success of prospective teachers, prevents undergraduate courses and even directs rote learning. Şahin (2011) underlined that prospective teachers' attitudes towards KPSS are negative and these exams make their professional future uncertain and negative. Tümkaya et al. (2007) examined the hopelessness level of prospective teachers to take KPSS exam in terms of certain variables. The results obtained revealed that KPSS exam severely affected the level of hopelessness and the hopelessness level of the students who took the exam before and will take the exam again was high.

Considering the results obtained in the study, it can be said that the prospective teachers who study in primary school and preschool teaching departments and who are at the stage of graduation also have future and job anxiety in addition to different variables, and experience despair due to all these. Although there are many factors affecting the level of hopelessness, exam anxiety has been emphasized more in the literature. In Turkey, individuals from primary school to graduate education are constantly subjected to exams. This measurement method, which is not suitable for the constructivist approach, affects not only success but also many affective situations negatively. This becomes even more important when it comes to younger students. Preschool and primary school periods are the most important periods of the learning process. Since teachers are one of the important factors affecting this period, we cannot consider students' education and development separately from teachers. In this direction, teacher training institutions should first take steps that care about the psychological conditions of prospective teachers. Today's prospective teachers are tomorrow's teachers. Therefore, it is an expected result that prospective should be well-trained individuals being hopeful about future since their students also become hopeful when they start their profession.

DOI: 10.29250/sead.780312

Gönderilme Tarihi
13.08.2020

Makale Türü
Araştırma

Kabul Tarihi
07.10.2020

Temel Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Arş. Gör. Dilara YILMAZ, Kocaeli Üniversitesi, dilara.yilmaz@kocaeli.edu.tr

Öğr. Gör. Ayşe Hicret GÜDÜK, Kocaeli Üniversitesi, ahguduk@gmail.com

Özet: Bu çalışmada 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği ile Sınıf Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Nicel araştırma desenine uygun olarak yürütülen çalışmada tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmaya 47 sınıf, 67 okul öncesi öğretmen adayı olmak üzere toplamda 114 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada Beck (1961) tarafından geliştirilen “Beck Umutsuzluk Ölçeği” ve araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda demografik özelliklere ek olarak adayların umutsuzluk sebeplerine yönelik bir açık uçlu soruya da yer verilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyinin yükseğe yakın orta düzeyde ($\bar{X}=14.37$) olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyleri aile ile iletişim değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna karşılık, umutsuzluk düzeyleri arkadaşlık ilişkisi, ailenin yanında ya da uzakta yaşama durumu, anne-babanın eğitim düzeyi ve aylık gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Araştırmada elde edilen nitel veriler sonucuna göre katılımcıların büyük bir bölümü umutsuzluk sebebinin mesleki sorunlarla ilişkilendirmiştir. Bu sonuçlar, temel eğitim bölümünde eğitim gören ve mezun olma aşamasındaki öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin azalması için çeşitli çalışmalar ve araştırmalar yapılması gerektiğinin altını çizmektedir.

Anahtar Sözcükler: Umutsuzluk, Temel eğitim bölümü, öğretmen adayları

Künyesi: Yılmaz, D. & GÜDÜK, A. H. (2020). Investigation of Pre-School and Primary School Pre-Service Teacher’s Hopelessness Levels in Terms of Different Variables. Temel Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *The Journal of Limitless Education and Research, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 5(3), 233-260. DOI: 10.29250/sead.780312.

Birinci Yazar ORCID No: 0000-0001-5539-8261

İkinci Yazar ORCID No: 0000-0001-8951-0725

1. Giriş

Umut; olması beklenen şey, ümit, ummaktan doğan duygu olarak tanımlanır (TDK). Çınar ve Karcioğlu'na (2012) göre umut kişiye yaşamıyla ilgili olumlu duygu vererek motive eden güçtür. Umut duygusu insanda doğuştan bulunmaktadır ve umutlu insanların amaçlarına ulaşmak için yeteneklerini temel alıp diğer insanlara güvenmeleri, onları diğerlerinden farklı kılmaktadır (İmamoğlu ve Yavuz, 2011). Umutsuzluk ise genellikle çaresizlik, depresyon gibi kavramlarla birlikte ele alınmakta olup farklı araştırmacılarca belirlenen birçok tanımı bulunmaktadır. Çınar ve Karcioğlu'na (2012) göre umutsuzluk, kötü şeylerin olacağına ya da iyi şeylerin olmayacağına ilişkin genel bir tutumdur. Hunter ve O'Connor (2003) umutsuzluğu, intihar riski yaratan depresif bilişsel türleri içeren bir fikir olarak tanımlamıştır. Yıldırım'a (2007) göre ise umutsuzluk, kişinin özgür iradesinin bulunmadığını ya da sınırlı özgürlüğe sahip olduğunu gösteren ve sahip olduğu gücü harekete geçiremediği duygu durumudur. Umutsuzluğun temelinde kişinin kendi varoluşuna anlam verememe durumu yatmaktadır. Birey, kendisi olmak için çaba sarf edemediğinden ya da bu sorumluluğu yerine getiremediğinden dolayı kendisine güvenini yitirir ve umutsuzluğa düşer (İmamoğlu ve Yavuz, 2011). Bazı araştırmacılara göre umutsuzluk erken yaşlarda kendini belli eden ve zorlu yaşam şartlarının tetiklenmesiyle gelişen bir durumdur (Velioğlu ve Peker 1989). Sonuç olarak; umut hayata dair beklentilerin olumlu sonuçlanacağına ilişkin görüşün hakim olmasını belirtirken umutsuzluk, başarısızlık ve negatif sonuçların doğacağına ilişkin öngörülerini ifade eder (Gençay, 2009).

Umutsuzluk, içinde barındırdığı enerji ve ilgi eksikliği gibi ölçütler sebebiyle depresyon belirtilerinden biri olarak değerlendirilir (Üngüren ve Ehtiyar, 2008). Değersizlik, çaresizlik, umutsuzluk, atalet, devam sağlayamama ve suçluluk duygularının da umutsuzluğa eşlik ettiği bilinmektedir. Umutsuzluk ve kaygı durumunun uzun sürmesi kişinin psikolojik olarak yıpranmasına, sosyal ve iş yaşamının olumsuz etkilenmesine ve hayat kalitesinin düşmesine sebep olur (Tümkiye, Aybek ve Çelik, 2007). Ayrıca umutsuzluk yaşayan kişiler, negatif ya da hoş gitmeyen bir durumla karşılaştıklarında davranış bozukluğu veya bunalım gibi psikolojik bozukluklar göstermeye meyilli olabilmektedir (Oğuztürk, Akça ve Şahin, 2011). Başarısızlık, yaşam koşullarındaki büyük değişimler, geleceğin belirsizliği ya da geleceğe şekil verememe duygusu kişiler üzerinde olumsuz duygular uyandırır. Bu durumlar umutsuzluğa sebep olan temel etmenlerdendir (Karataş, 2014). Depresyon hastalığına sahip olan insanlar diğer insanlara göre daha fazla umutsuzluk yaşamaktadır (Seber, Dilbaz, Kaptanoğlu ve Tekin, 1993). Umutsuzluk kavramına ilişkin yoğun çalışmaları bulunan Beck'e (1961) göre, umutsuzluk ile intihar arasında güçlü bir ilişki vardır. Umutsuzluk depresyonun temel bir özelliğidir ve depresyon ile intihar

arasındaki bağlantı olarak düşünülebilir. Diğer birçok psikolojik bozukluklar gibi umutsuzluk da kişiyi intihara yatkın hale getirebilir. Bu sebeple depresyonu ve intiharı anlamak için umutsuzluk önemli bir gerekçe sayılabilir. Ayrıca umutsuzluğun kontrolü sağlandığında depresyon ve intihar arasındaki bağlantı da ortadan kaybolur (Beck, Steer, Kovacs ve Garrison, 1985). Beck, Rush, Shaw ve Emery (1979) depresyonu betimlerken üç kavrama dikkat çekmişlerdir;

Bilisel Üçlü: Kişinin kendisi, çevresi ve geleceği ile ilişkili inançları kapsar. Kişi kendini yetersiz ve değersiz bulur ve yaşantısı hayal kırıklıkları ile doludur. Çevresindeki insanların yardımları ise yetersizdir. Geleceğinden umutsuz olduğu için uzun dönemli amaçları yoktur. Dolayısıyla olumlu bir davranışta bulunmaz.

Sessiz Kabullenişler: Depresif insanlar kendilerinin de açıklayamadığı bazı inanç ve kurallara sahip olup davranışlarını bu kurallara dayandırır. Örneğin çevresindeki insanlardan iltifat içeren ifadeler duymazsa değersizlik ve yetersizlik gibi düşüncelere kapılır.

Bilişsel Hatalar: Gerçek olayla ilgili olumsuz düşünceleri kıyaslayarak mantık hataları kurar. Örneğin, keyfi anlam çıkarma, genelleştirme, büyütme, küçültme ve özelleştirme bunlara örnektir (Dilbaz ve Seber, 1993; Okumuş, Mete, Bakiyev ve Kaçire, 2013).

Umutsuzluk, duruma ve koşula göre değişebilen bir ruh durumudur. Ayrıca bazı disiplin ve konu alanlarına göre değişebilmektedir. Örneğin bir derste kendini umutsuz hisseden bir öğrenci başka bir derse ilişkin umutsuzluk hissetmeyebilir. Öğrencinin hissettiği bu ruh durumu, o derse ilişkin bakış açısı, akademik başarı, aidiyet duygusu gibi faktörlerden etkilenebilir. Örneğin, öğrencilerin matematik başarısındaki farklılığın umutsuzluk düzeyi ile ilgili olduğu ve umutsuzluğun bileşenlerinden sayılabilen kaygı durumunun da özellikle matematik dersiyile ilişkilendirildiği literatürde geniş bir yer tutmaktadır (Oakley, 1999; Bekdemir, 2007; Hoşşirin Elmas, 2010; Yenilmez, 2010; Bal İncebacak ve Ersoy, 2016; Kabapınar ve Yılmaz, 2020). Shek ve Li (2014), ergenlerin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada, okul başarısındaki doyum düzeyinin yeterli olmadığı durumda öğrencilerin daha fazla umutsuz olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca ülke çapında yaşanan işsizlik ya da işsizlik kaygısı, ekonomik sorunlar, geçim derdi ve eğitime ilişkin sorunlar bireylerin ruh sağlığında ve hayata bakış açılarında önemli etkenlerdir. Geleceğe umutla bakabilmek hayat standartlarının yüksek olmasıyla mümkün olabilir (Yenilmez, 2010). Bu durumda, yalnızca ergenlerin ya da çocukların değil; onları etkileyen öğretmen ve öğretmen adayları gibi paydaşların da umutlu olması ve pozitif bakış açılarının yansıtılması önemlidir.

Öğretmenlik, mesleki yeterlilikler ve bazı karakteristik özellikler gerektiren mesleklerden biridir. Öğretmen, öğretim sürecinde eğitime ilişkin diğer tüm öğelerin üzerinde olup aslında

eğitime yön veren kişidir (Arı ve Yılmaz, 2015). Yalnızca eğitim bağlamında değil, toplumu şekillendirme ve daha ileriye götürme görevlerini de öğretmenler üstlenmiş bulunmaktadır. Bu doğrultuda, hayatlarının yakın döneminde öğretmenlik mesleğini yerine getirecek öğretmen adaylarının öncelikle ruh sağlıklarının iyi olmasını sağlamak ve geleceğe yönelik umutlarını güçlü tutmak gerekmektedir. Geleceğe ilişkin olumsuz tutum geliştiren öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının mesleklerinde başarılı olması oldukça zordur (Arı ve Yılmaz, 2015). Moran ve Hughes'e (2006) göre üniversite öğrencilerinin eğitim yaşamında stres düzeyini yükselten çeşitli unsurlar vardır. Örneğin, yaşam kalitesinin düşük olması, iş bulamama kaygısı, öğrenim hayatında karşılaşılan güçlükler, düşük iyi olma düzeyinin stres ve kaygıyı arttırmaktadır. Kaygı düzeyi yüksek öğrencinin ise geleceğe umutsuz bakması beklenen bir sonuçtur.

Literatürde bu konuya ilişkin birçok araştırma mevcuttur. İncelenen araştırma sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu atama sınavları ve mesleki geleceğe ilişkin olumsuz görüş taşımaktadır ve bu tutumları gelecek kaygılarını ve umutsuzluk düzeylerini de arttırmaktadır (Arı ve Yılmaz, 2015; Şahin, 2011). Bunun dışında öğretmen adaylarının umutsuzluğunu etkileyen cinsiyet, okudukları bölüm ve bölüm seçme sebebi, gelir düzeyi, ebeveynlerin eğitim düzeyi, yaş, medeni durum gibi birçok değişken vardır (Sarıkaya ve Khorshid, 2009; Şahin, 2009; Uçaner ve Özçelik, 2010; Oğuztürk vd., 2011; Şahin, 2011; Okumus vd., 2013; Arı ve Yılmaz, 2015). Araştırma, Temel Eğitim Bölümde eğitim gören öğretmen adaylarının umutsuzluk durumlarını ve bunu etkileyen faktörleri saptamak açısından önemlidir. Öğretmenlik alanları arasında sınıf ve okul öncesini kapsayan temel eğitim bölümü öğretmenleri küçük yaşlara hitap etmeleri sebebiyle büyük sorumluluk taşımaktadır. Bu sebeple öğretmenlik mesleğine adım atacak öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerini ve umutsuzluk düzeyinin adaylar üzerindeki belirleyici etkenlerini saptamak oldukça önemlidir. Belirtilen araştırma sonuçları da dikkate alındığında temel eğitim bölümündeki öğretmen adaylarının ileriye dönük hedeflerinin ve beklentilerinin yönünü belirlemek amacıyla umutsuzluk düzeylerinin incelenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Bu araştırmanın amacı Temel Eğitim Bölümünde eğitim gören son sınıftaki öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerini saptamak ve umutsuzluk düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Ana bilim dalına göre öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyleri ve nedenleri nelerdir?
2. Aile ile ilgili durumlara göre umutsuzluk puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

3. Aile ve arkadaşlık ilişkilerine göre umutsuzluk puanları arasında anlamlı fark var mıdır?
4. Anne-babanın eğitim durumuna göre umutsuzluk puanları arasında anlamlı fark var mıdır?

2. Yöntem

Bu çalışma betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeline uygun bir araştırmadır. Betimsel araştırmalar, varlığı bilinen bir durumu olabildiğince net ve tam bir biçimde ortaya koymayı amaçlar. Dolayısıyla herhangi bir müdahalede bulunulmaz ve var olan durumun betimlenmesi bakış açısına dayanır (Büyüköztürk vd, 2016). Eğitim bilimlerinde tarama araştırması, diğer bilim alanlarında saha araştırması veya survey çalışmaları eş anlamlı olarak kullanılmaktadır (Arıkan, 2007). Araştırmada öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyleri bazı değişkenler açısından incelenip herhangi bir müdahalede bulunulmadığından betimsel araştırma türüne uygun olarak çalışma yürütülmüştür. Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için etik kurullara uyulmuş olup katılımcılara ulaşma ve uygulama noktasında üniversite etik kurulundan izin alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evreni Türkiye'deki üniversitelerin Temel Eğitim Bölümünde eğitim gören son sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kocaeli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim bölümünde eğitim gören son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada uygun örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Uygun örnekleme, araştırmacının daha kolay ve zengin bilgi toplamasına olanak veren durumlarda kullanılır (Büyüköztürk vd., 2016). Araştırma kapsamında Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde eğitim gören 87 öğretmen adayı ve Sınıf Öğretmenliği bölümünde eğitim gören 59 Öğretmen adayına ölçek formları dağıtılmıştır. Bunun sonucunda 32 adet ölçek formu uygunsuz ya da eksik bulunduğundan analiz dışı bırakılarak 114 ölçek formu ile analizler yapılmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanması için Beck (1961) tarafından geliştirilen ve Seber ve arkadaşları (1993) tarafından Türkçe'ye çevrilen "Beck Umutsuzluk Ölçeği (Beck Hopelessness Scale)" ve araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda öğretmen adaylarının bölüm, sosyo-ekonomik düzeyini belirlemesi açısından aylık gelir, anne ve babanın eğitim durumları, ailesinin yanında veya uzakta yaşama durumu, aile ve

arkadaşlarıyla olan iletişim düzeyi soruları yer almaktadır. Bu değişkenlere ait yanıt seçenekleri bazı sorular “Doğru”, “Yanlış” olarak, bazı sorular ise 3, 4 ya da 5 seçenekli olarak hazırlanmıştır. Ayrıca formda öğrencilerin umutsuzluk durumlarını betimleyen, neden ve hangi durumlarda umutsuz hissedildiğine ilişkin kısaca cevaplayabilecekleri açık uçlu bir soru da araştırmacılar tarafından belirlenip sorulmuştur. Ölçek 20 maddeden oluşmakta olup maddelerin seçenekleri “doğru-yanlış” olarak belirlenmiştir. Ölçekte elde edilen puanın değeri umutsuzluğun düzeyini belirtmektedir ve puanın yüksek olması bireydeki umutsuzluğun yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucunda Cronbach- α iç tutarlık katsayısı .85 olarak belirlenmiştir. Madde-test korelasyonlarının tüm örneklem üzerinden incelenmesi ve en düşük korelasyon katsayısının .31, en yüksek korelasyon katsayısının ise .67 olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada yapılan güvenirlik analizi sonucunun ise .82 olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu dolayısıyla uygulanabilir bir ölçek olduğunu ortaya koymaktadır.

2.3.Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS 23 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerden elde edilen veriler araştırmacı tarafından kontrol edilip veri toplama aracında yer alan maddeler kodlandıktan sonra bilgisayar ortamına aktarılmıştır. İlk olarak araştırma grubunun özelliklerini belirten betimsel istatistikler elde edilip normallik testlerinden Shapiro-Wilk dikkate alınmıştır ($p>0.00$). Test sonucunda verilerin normal dağılmadığı, dolayısıyla non-parametrik testlere tabii tutulacağı belirlenmiştir. İki den fazla seçeneğe sahip bağımsız değişkenler arasında farklılığı oluşturanları belirlemek için her iki değişken arasında tekrar Mann Whitney U testleri uygulanmıştır. Araştırmada adayların bölüme, aile ile birlikte yaşama durumlarına göre umutsuzluk düzeylerini belirlemek için Mann Whitney U; aile ve arkadaşlarla olan ilişki, anne ve babanın eğitim durumu ve aylık gelir durumuna göre umutsuzluk düzeylerini belirlemek için ise Kruskal Wallis- H testi kullanılmıştır. İstatistiksel karşılaştırmalarda $p<0.05$ düzeyinde anlamlılıkları yorumlanmıştır. Kişisel Bilgi Formunda bulunan açık uçlu soruya verilen yanıtlara göre kategoriler oluşturulup, oluşturulan kategoriye göre frekanslar belirtilmiştir. Elde edilen sonuçlar Bulgular bölümünde sunulmuştur.

3. Bulgular

Bu bölümde katılımcıların umutsuzluk düzeylerinin bölüm, aylık gelir, anne ve babanın eğitim durumları, ailesinin yanında veya uzakta yaşama durumu, aile ve arkadaşlarla iletişim

düzeyi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ilişkin veriler tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1
Temel eğitim bölümü öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri

N	\bar{x}	ss	En Düşük Puan	En Büyük Puan
114	14,373	4,154	10	18

Tablo 1'e göre, araştırmaya katılan 114 öğretmen adayının umutsuzluk düzeyleri ortalaması 14,373'tür. Öğrencilerin ölçekten aldığı en düşük puan 10, en yüksek puan ise 18'dir. Bu durumda, temel eğitim bölümü son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin orta düzeyde ancak yükseğe yakın olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2
Ana Bilim Dalına göre umutsuzluk düzeyleri Mann Whitney U-testi sonucu

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Okul Öncesi Öğretmenliği	67	55,84	3741	1463	0,518
Sınıf Öğretmenliği	47	59,87	2814		

Tablo 2'ye göre okul öncesi öğretmenliği anabilim dalındaki öğrencilerin umutsuzluk düzeyi (55,84) ile Sınıf Öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin umutsuzluk düzeyi (59,87) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=1463, $p>0,05$).

Tablo 3
Aile ile birlikte yaşama duruma göre umutsuzluk düzeyi Mann Whitney U-testi sonucu

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Ailesiyle birlikte yaşayanlar	63	55,96	3525,5	1509,5	0,578
Ailesinden ayrı yaşayanlar	51	55,40	3029,5		

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının aileleri ile yaşayan öğrencilerin umutsuzluk düzeyi (55,96) ve ailesinden ayrı yaşayanların umutsuzluk düzeylerini (55,40) belirlemek için yapılan Mann-Whitney U testinin sonuçları Tablo 3'te belirtilmiştir. Buna göre, ailenin yanında ya da ailesinden uzakta yaşayan öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=1509,5, $p>0,05$).

Tablo 4
Arkadaşlık ilişkisine göre umutsuzluk düzeyi analiz sonucu

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Çok iyi (A)	60	50,76	2	5,685	0,058
İyi (B)	52	64,47			
Yetersiz (C)	2	78,50			

Katılımcıların arkadaşlık ilişkisine göre umutsuzluk düzeyleri Tablo 4'te gösterilmiştir. Buna göre üç grubun umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için yapılan Kruskal-Wallis testine göre grupların umutsuzluk düzeyleri arasında farklılık bulunmaktadır. Ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir (X²=5,685, $p>0,05$).

Tablo 5

Annenin eğitim durumuna göre umutsuzluk düzeyi analiz sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Okuryazar değil (A)	7	40,36			
İlkokul (B)	64	58,69			
Ortaokul (C)	10	49,90	4	3,090	0,543
Lise (D)	24	62,54			
Üniversite(E)	9	57,39			

Tablo 5'e göre annenin eğitim düzeyi açısından umutsuzluk puanları değişiklik göstermektedir. Beş grubun umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan Kruskal-Wallis testine göre grupların umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($X^2=3,090$, $p>0,05$).

Tablo 6

Babanın eğitim durumuna göre umutsuzluk düzeyi analiz sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
Okuryazar değil (A)	10	62,70			
İlkokul (B)	36	57,00			
Ortaokul (C)	15	68,10	4	3,797	0,434
Lise (D)	29	58,59			
Üniversite(E)	24	48,15			

Tablo 6'ya göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının babalarının eğitim düzeyi açısından umutsuzluk puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2=3,797$, $p>0,05$).

Tablo 7

Aylık gelir durumuna göre umutsuzluk düzeyi analiz sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p
1499 ve altı	15	65,00			
1500- 1999	17	60,38			
2000-2999	24	58,06			
3000- 3999	22	65,30	5	6,201	0,287
4000-4999	18	42,53			
5000 TL ve üstü	18	53,22			

Tablo 7'ye göre aylık gelir düzeyine göre umutsuzluk puanları farklılık göstermektedir. Farklı gelir düzeyini temsil eden beş grubun umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için yapılan Kruskal-Wallis testine göre grupların umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2=6.201$, $p>0.05$). Buna göre, aylık gelir durumunun düşük veya yüksek olması öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyini etkileyen bir değişken değildir.

Tablo 8
Aileyle iletişim durumuna göre umutsuzluk düzeyi analiz sonuçları

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Çok iyi (A)	66	51,52				
İyi (B)	44	67,07	2	8,162	0,017	A-B
Yetersiz (C)	3	29,83				

Tablo 8'e göre aile ile iletişime göre umutsuzluk puanları değişiklik göstermektedir. Aile ile olan iletişim seviyesini belirten üç grubun umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için yapılan Kruskal-Wallis testine göre grupların umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur ($X^2=8,162$, $p<0.05$). Mann whitney U testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda bu farkın ailesiyle iletişimi çok iyi olan ve iyi olan katılımcılar (A-B) arasında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 9
Umutsuz hissettiren durumların sebeplerine göre dağılım

Umutsuzluk Sebepleri	KPSS	Mesleki& Gelecek Kaygısı	Aile & Arkadaşlık İlişkileri	Özel ve Hayata İlişkin	Ödevler	Maddi Sorunlar
f	25	10	6	5	5	4

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının okul kaynaklı nedenler dışında umutsuz hissettiği durumlar Tablo 9'da belirtilmiştir. Buna göre öğretmen adaylarından 25'i umutsuz hissettiren durumlara KPSS; 10'u mesleki ya da gelecek kaygısı; 6'sı aile ve arkadaşlık ilişkileri; 5'i özel ve hayata ilişkin; 5'i ödevler ve 4'ü ise maddi problemler yanıtını vermiştir. Tablo 9'da belirtilen durumlar dışında; bir katılımcı uzaklık, bir katılımcı yaşanılan ortam, bir katılımcı erken uyanmak, bir katılımcı sağlık problemi sebeplerinin umutsuz hissettirdiği cevabını vermiştir. Bu durumda, Temel Eğitim Bölümü son sınıf öğrencilerinin yaşamlarında umutsuzluk düzeyini etkileyen birçok farklı neden olmasının yanında en önemli sebeplerden biri KPSS'ye girecek olmalarıdır.

4.Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü son sınıfta eğitim gören 114 öğretmen adayının katıldığı çalışmanın sonucunda adayların umutsuzluk düzeylerinin değişkenlik gösterdiği tespit edilmiştir. Katılımcılardan umutsuzluk düzeyi en yüksek olan öğrenci 18; en düşük olan öğrenci ise 10 puan almıştır. Sonuçta, katılımcıların umutsuzluk düzeyleri arasında fark olduğu; bazı öğrencilerin yüksek düzeyde umutsuz; bazılarının ise orta düzeyde umutsuz olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının umutsuzluk ortalamasının yükseğe yakın orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu durumda araştırmaya katılan sınıf ve okul öncesi öğretmen adaylarının umutsuz olduğu söylenebilir. Üniversite son sınıfta okuyan öğretmen adayları geleceğe ilişkin yoğun düzeyde umutsuzluk yaşamaktadır. Bu umutsuzluğun en temel sebebi ise işsizlik kaygısı

olmaktadır. Büyük çoğunluğunu öğretmen adaylarının oluşturduğu atama sınavları sebebiyle öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı düzeyleri artmaktadır (Arı ve Yılmaz, 2015; Tümçaya vd., 2007). Öğretmen adayları, üniversite yıllarında kendilerini birçok alanda geliştirip bilgi ve beceri kazanmak yerine, üniversitenin ilk yıllarından itibaren KPSS sınavına hazırlanma gayreti göstermektedir. KPSS sınavı öğretmen adayları için eğitim aldıkları dört yıllık süreç sonucunda mesleklerine geçiş için son basamak olmaktadır. Dolayısıyla bu durum öğretmen adaylarında yoğun kaygı oluşturmaktadır (Baştürk, 2008).

Yapılan analizler sonucunda öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin bölüm, ailenin yanında ya da uzakta yaşama durumu, arkadaşlık ilişkileri, anne-babanın eğitim düzeyi ve aylık gelir durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna karşılık aile ile iletişim değişkenine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre aile ilişkileri çok iyi değil de yalnızca iyi olan bireylerin umutsuzluk düzeylerinin yüksek olması, sosyal ilişkilerin bireyin geleceğe dönük beklentilerini etkilediği ya da yönlendirdiğini düşündürmektedir. Bu durum, ruhsal gelişim ve durum açısından ailenin önemini ortaya koymaktadır. Ancak aile ile iletişim durumunun çok iyi ve kötü olanlar arasında anlamlı çıkması beklenirken iyi ve çok iyi arasında anlamlı farklılık çıkması beklenmeyen bir sonuç olmuştur. Bu durum, aile ile iletişimin çok iyi olmasının yeterli olmadığı hatta umutsuzluk durumunu negatif etkileyebildiğini; iyi olmasının ise pozitif etkileme gücünün daha fazla olduğunun göstergesi olabilir. Arkadaşlık ilişkilerine göre ise umutsuzluk düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Bireylerin arkadaşlık ilişkilerinin iyi ya da kötü olması aslında onların geleceğe dair bakış açılarının umutlu veya umutsuz olmasına etki etmemektedir. Tetik ve Yurtsever (2018) önlisans öğrencileriyle yürüttüğü çalışmasının sonucunda sosyal ilişkilerin kişilerin umutsuzluk düzeylerinde anlamlı değişiklik yaratmadığını belirtmiştir. Bu sonuç, bu araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının umutsuz düzeylerinin okudukları bölüme göre anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların umutsuzluk düzeylerinin bölüme göre anlamlı farklılık göstermemesi her ne kadar bölümlerin hedef kitlesi farklı olsa da içerik ve derslerinin birbirine benzer olması veya her iki bölümdeki öğrencilerin benzer mesleki beklentilerinin olmasıyla açıklanabilir. Literatürde konuyla ilgili farklı örneklem gruplarını dahil eden ve farklı bulgulara ulaşan araştırmalar mevcuttur. İmamoğlu (2017) Resim İş ve Temel Eğitim bölümü öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini incelediği çalışmasında Temel Eğitim öğrencilerinin daha yüksek umutsuzluk düzeyi olduğunu belirtmiştir. Ersoy, Küçükkaragöz, Deniz ve Karataş (2010) eğitim fakültesinde farklı bölümlerdeki öğretmen adaylarının umutsuzluk

düzeylerini incelediği çalışması sonucunda adayların umutsuzluklarının bölüme göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada anne-babanın eğitim düzeyinin öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerini anlamlı şekilde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Ancak literatürde farklı sonuçlara ulaşan araştırmalar olduğu görülmüştür. Tümkaya (2005) tarafından yapılan bir çalışmada annenin eğitim düzeyinin artmasıyla kişilerin umutsuzluk düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Özmen, Erbay Dünder, Çetinkaya, Taşkın ve Özmen (2008), lise öğrencileriyle yürüttükleri çalışmada anne ve babanın eğitim düzeyinin düşük olması durumunun öğrencilerde umutsuzluk düzeyini yükselttiği sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar, bu araştırmada elde edilen sonuçlarla farklılık göstermektedir. Şahin (2009), eğitim fakültesi öğrencileriyle yürüttüğü çalışmanın sonucunda annenin eğitim düzeyine göre umutsuzluk puanları arasında anlamlı bir fark oluşmadığı ancak babanın eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Tetik ve Yurtsever (2018) önlisans öğrencileriyle yürüttüğü çalışmasında anne-babanın eğitim düzeyinin umutsuzluk düzeyini farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar ise bu araştırmada elde edilen sonuçla örtüşmektedir. Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda annenin eğitim düzeyinin farklı örneklem gruplarında farklı sonuçlar çıkmasına sebep olduğu düşünülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının umutsuz düzeylerinin aile ile veya uzakta yaşama durumuna göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Ailesinin yanında ya da uzakta yaşayan öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin farklılaşmamasının sebebi kültürel değişime paralel olarak bireylerin aileden bağımsız ve bireyselleşmeye yönelmiş bir yaşam tarzının benimsemesiyle ve bu sebeple aileyle birlikte ya da ayrı yaşamının kişileri umutsuzluğa sürüklememesiyle açıklanabilir. Bu araştırma sonucundan farklı olarak Tümkaya (2005) ergenlerle yaptığı araştırmada ailesiyle birlikte yaşayan ergenlerin umutsuzluk düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaşmıştır. Buna göre, aile ile birlikte yaşama durumunda yaş faktörünün umutsuzluk düzeyinin farklılaşmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Şahin (2009), yaptığı çalışmasının sonucunda yurtda ya da ailesiyle birlikte kalan öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinde anlamlı bir fark olduğunu; yurtda kalan adayların umutsuzluk düzeylerinin daha düşük olduğunu belirtmiştir. Buna göre, aile ile birlikte kalan öğretmen adaylarının geleceğe ilişkin baskı hissetme durumunun yüksek olduğu ve bunun da umutsuzluk düzeylerinde artışa sebep olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlardan biri de aylık gelir durumunun öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinde bir farklılık oluşturmadığıdır. Bu sonuçtan farklı olarak Tümkaya (2005), ergenlerle yürüttüğü çalışmasının sonucunda düşük gelirli ailelerin çocuklarının daha yüksek umutsuzluk puanına sahip olduğunu belirtmiştir. Şahin (2009), eğitim fakültesi öğrencileriyle yürüttüğü çalışmasının sonucunda aylık gelir duruma göre umutsuzluk düzeylerinin değiştiği; geliri orta ve yüksek ailesi olan öğretmen adaylarının daha düşük umutsuzluk puanı aldıklarını belirtmiştir. Tetik ve Yurtsever (2018) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise ailenin gelir durumunun üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı belirtilmiştir. Bu sonuç ise bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Araştırmada son olarak öğretmen adaylarının umutsuz hissetme sebeplerine ilişkin açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Elde edilen bulgular sonucuna göre katılımcıların büyük bölümü umutsuzluk sebebinin mesleki sorunlarla ilişkilendirmiştir. Bunlar KPSS sınavı, mesleki ve gelecek kaygısı olmaktadır. Araştırma, son sınıf öğrencileriyle yürütüldüğünden ve öğretmen adaylarının son sınıfta daha fazla sınav stresi ve gelecek kaygısı götüğünden umutsuzluk seviyelerinin yüksek olduğu görülmüştür. Umutsuzluk ve kaygı konularında yapılmış çalışmalarda, okul öncesinden başlayıp üniversiteye kadar devam eden eğitim süreci içerisinde öğrencilerin sınavlara hazırlanmaları ve bunu yaparken özel kurslar almaları umutsuzluk ve kaygı düzeyini arttırmaktadır (Pekrun, Gotz, Titz ve Perry, 2002). Ayrıca sınavlar öğrencilerin psikolojik durumlarını büyük ölçüde etkilemekte ve kaygı düzeyini arttırmaktadır (Chang, 2006). Üniversite veya bölüm gözetmeksizin tüm öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini yapabilmek için öncelikle bir sınava tabii tutulması ve bu sınavın getirdiği yüksek kaygı, umutsuzluk ve depresyon gibi faktörleri temel alan çalışmalar mevcuttur. Karataş ve Güleş (2012) üniversite öğrencilerinin KPSS konusundaki fikirlerini incelediği çalışmasında bazı sonuçlara ulaşmıştır. Buna göre sınav kaygısı öğretmen adaylarının akademik başarısını olumsuz etkilemekte, lisans derslerinin önüne geçmekte ve hatta ezberci eğitime yön verebilmektedir. Şahin (2011) araştırmasında öğretmen adaylarının KPSS'ye ilişkin tutumlarının olumsuz olduğunu, bu sınavların mesleki geleceklerini belirsiz ve olumsuz kıldığını belirtmiştir. Tümkaya vd (2007), KPSS'ye girecek öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyini belirli değişkenler açısından incelemiştir. Elde ettiği sonuçlara göre KPSS sınavının umutsuzluk düzeyini şiddetli bir biçimde etkilediği; daha önce sınava girmiş ve tekrar sınava girecek öğrencilerin umutsuzluk düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde eğitim gören ve mezun olma aşamasındaki öğretmen adaylarının farklı değişkenler dışında gelecek ve iş kaygısı da taşıdığı, bunlara bağlı olarak da

umutsuzluk yaşadığı söylenebilir. Umutsuzluk düzeyini etkileyen birçok faktör mevcut olmakla birlikte literatürde daha çok sınav kaygısı üzerinde durulmuştur. Ülkemizde ilkokuldan lisansüstü eğitime kadar bireyler devamlı olarak sınava tabii tutulmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşıma uygun olmayan bu ölçme yöntemi yalnızca başarıyı değil duyuşsal olarak birçok durumu da olumsuz etkilemektedir. Özellikle söz konusu küçük yaştaki öğrenciler olduğunda bu durum daha da önemli olmaktadır. Okul öncesi ve ilkokul dönemi öğrenme sürecinin en önemli dönemleridir. Bu dönemi etkileyen önemli faktörlerden biri öğretmenler olduğundan öğrencilerin eğitimini ve gelişimini öğretmenlerden ayrı düşünemeyiz. Bu doğrultuda, öğretmen yetiştiren kurumların öncelikle öğretmen adaylarının psikolojik durumlarını önemseyen adımlar atması gerekmektedir. Bugünün öğretmen adayları yarının öğretmenleridir. Dolayısıyla geleceğe umutla bakan öğretmen adaylarının mesleğe başladıktan sonra öğrencilerinin de umutlu olması dolayısıyla iyi yetişmiş bireyler olması beklenen bir sonuçtur.

REFENCES/KAYNAKLAR

- Ankan, R. (2007). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Arı, E. & Yılmaz, V. (2015). Kpss hazırlık kursuna devam eden öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 905-931.
- Bal İncebacak, B. & Ersoy, E. (2016). Matematik neden beni kaygılandırır? *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* 13(2)1-15.
- Baştürk, R. (2008). Fen ve Teknoloji alanı öğretmen adaylarının kamu personeli seçme sınavı başarılarının yordanması. *İlköğretim Online*, 7(2), 323-332.
- Beck, A. T., Robert, M. D., Steer, A., Kovacs, M. & Betsy Garrison, B.S. (1985). Hopelessness and eventual suicide: A 10-Year Prospective Study of Patients Hospitalized with Suicidal Ideation. *American Journal of Psychiatry*, 142, 559-563.
- Beck A. T. (1961) An inventory for measuring depression. *Arch Gen Psychiatry*, 1, 561-571.
- Beck, A. T., Rush, A., Shaw, B., & Emery, G. (1979). *Cognitive therapy of depression*. New York: The Guilford Press.
- Bekdemir, M. (2007). İlköğretim matematik öğretmen adaylarındaki matematik kaygısının nedenleri ve azaltılması için öneriler (Erzincan Eğitim Fakültesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 131-144.
- Büyüköztürk,Ş., Kılıç Çakmak,E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi
- Chang, E. C. (2006). Perfectionism and dimensions of psychological well-being in a college students sample: A test of a stress-mediation model. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 25 (9), 1001-1022.
- Çınar, O. & Karcioğlu, F. (2012). Büro yönetimi bölümü öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri ve kontrol odağı inançları üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (3),283-296.

- Dilbaz, N. & Seber, G. (1993). Umutsuzluk kavramı: Depresyon ve intiharda önemi. *Kriz Dergisi*, 1(3), 134-138.
- Ersoy, E., Küçükkaragöz, H., Deniz, H. & Karataş, E. (2010). Öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeylerinin bazı değişkenlere göre belirlenmesi. *Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 5(4), 1534-1542.
- Gençay, S. (2009). Beden Eğitimi Öğretmeni adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 27 (8), 380-388.
- Hoşşirin Elmas, S. (2010). *Sınıf öğretmeni adaylarının matematik öğretmeye yönelik kaygı düzeyleri ve bu kaygıya neden olan faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Hunter, E. C. & O'Connor, R.C. (2003). Hopelessness and future thinking in parasuicide; the role of perfectionism. *British Journal of Clinical Psychology*, 42(4), 355-366.
- İmamoğlu, G. (2017). Resim eğitimi ve temel eğitim öğrencilerinde umutsuzluk ve kişilik özelliklerinin incelenmesi. *İdil Dergisi*, 6(37), 2486-2504.
- İmamoğlu, A. & Yavuz, A. (2011). Üniversite Gençliğinde dini inanç ve umutsuzluk ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23 (13), 205-244.
- Kabapınar, Y. & Yılmaz, D. (2020, Mayıs). *Öğretmen Adaylarının Matematik ile İmtihani: Bir Türlü İsnamadım Sana X, Y, Z*. FSM Eğitim Araştırmaları Kongresinde sunulan bildiri, FSM Vakıf Üniversitesi, İstanbul.
- Karataş, Z. (2014). Effects of Psychodrama practice on university students' subjective well-being and hopelessness. *Eğitim ve Bilim*, 173 (39), 117-128.
- Moran, C.C. & Hughes, L. P. (2006) Coping with Stress: Social work students and humour, *Social Work Education*, 25 (5), 501-517.
- Oakley, K. (1999). Tracing the roots of mathematics anxiety through in-depth interviews with preservice elementary teachers. *College Student Journal*, 33, 2.
- Oğuztürk, Ö., Akça, F. & Şahin, G. (2011). Üniversite öğrencilerinde umutsuzluk düzeyi ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler üzerinden incelenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 14, 85-93.
- Okumuş, F., Mete, M., Bakiyev, E. & Kaçire, İ. (2013). Umutsuzluk, tükenmişlik ve iş memnuniyeti kavramları arasındaki ilişkinin analizi: Eğitim sektöründe bir uygulama. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 47 (12), 191-202.
- Özmen, D., Erbay Dünder, P., Çetinkaya, A. Ç., Taşkın, O. & Özmen, E. (2008). Lise öğrencilerinde umutsuzluk ve umutsuzluk düzeyini etkileyen Etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 8-15.
- Pekrun, R., Gotz, T., Titz, W. & Perry, R. P. (2002). Academic emotions in students' self-regulated learning and achievement: A program of qualitative research. *Educational Psychologist*, 37, 91-106.
- Sarıkaya, T. & Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.
- Seber, G., Dilbaz, N., Kaptanoğlu, C. & Tekin, D. (1993). Umutsuzluk Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirliği, *Kriz Dergisi*, 1(3), 139-142.

- Shek, D. T. & Li, X. (2014). Subjective well-being of early adolescents in Hong Kong. In D. T. L. Shek, R. C. F. Sun, ve C. M. S. Ma (Eds.), *Chinese adolescents in Hong Kong Family life, psychological wellbeing and risk behavior* (93–109). New York: Springer.
- Şahin, C. (2009). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 271-283.
- Şahin, İ. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmen istihdamı ve mesleki geleceklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11 (3), 1167-1184.
- Tetik, S. & Yurtsever, H. (2018). Önlisans öğrencilerinin umutsuzluk algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9(21).39-56.
- Tümkiye, S. (2005). Ailesinin yanında ve yetiştirme yurdunda kalan ergenlerin umutsuzluk düzeylerinin karşılaştırılması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 445-457.
- Tümkiye, S., Aybek, B. & Çelik, M. (2007). KPSS'ye Girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 953-974.
- Uçaner, B. & Özçelik, S. (2010). Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 42, 341.
- Üngüren, E. & Ehtiyar, R.(2008). Geleceğin turizmcilerinin umutsuzluk tipolojilerinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(7), 201-219.
- Velioğlu, S. & Peker, G. (1989). Depresyonların psikopatolojisi ile ego kavramının irdelenmesi". In Adam, E. eds. *Depresif Hastalıklar. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı Mezuniyet Sonrası Eğitim Çalışmaları*, İstanbul.
- Yenilmez, K. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin matematik dersine yönelik umutsuzluk düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 307-317.
- Yıldırım, S. (2007). *Anaokulu öğretmenlerinde tükenmişlik düzeyi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi. İstanbul